

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Veneta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68715)

159
P R O V I N C I A

V E N E T A.

VODECIM Domicilia erant huius Prouinciæ. Anno posteriore factum initium ter tijdecimi, in Foro Cornelij: vrbs est Aemiliæ satis frequens & opulenta. Ceterum, quoniam vtroque anno non idem numerus: in priore enim supra trecentos, fuere socij viginti tres: in posteriore, vndecim: singulorum Domiciliorum numerus, & quod in eis excel- luit, distincte ponetur. Primo anno obiere sex: altero quattuordecim. Vndecim illo: hoc quindecim nobiscum iniere Societatem.

P R O F E S S O R V M D O M V S.

V T R O Q V E anno circiter quadrageni, in abducendis a laxiore vita hominibus, & adducendis ad arctam vtiliter occupati, adol- lescentes multi iugum subiere religionis. adiu- tus Græcus vnus, vt in sinu Romanæ Ecclesiæ moreretur. Multorum rogatu explicari cœ- pta bis hebdomada officia Christiana, magno Clericorum, sed & popularium hominum con- cursu. interfuit & nonnumquam, cum explica-
rentur,

rentur, Laurentius Priulus, Patriarcha Venetus, sapientia ac pietate tantæ dignitati par, laudator intelligentissimus operis, cuius fuerat hortator. Sed vrbs ipsa laudauit aliud quiddam, quod hac ratione gestum est. Peculiari lintre (vt interdum fit) prælegebant aliquot e nostris oram littoris, animo relaxando: cum affertur complures milites, destinatos Cretæ præsidio, dum nauigandi tempus expectant, iacere in proximo, confectos tabe, illuue deformi. nec mora, exscendentibus apparuit miserabilis strages viuētium cadauerum, nescires, miseris vnde primum initium opis ferenda: sed cunctationem exemit pietas, & præfens necessitudo. properata eo die remedia, & solamina, vt tempus ferebat. redditum alijs ordine consequentibus, maiore paratu, subsidio promptiore: actum deinde cum primoribus vrbs de præfenti auxilio: nobisque gratiæ actæ. neque id tamen citra periculum nostrum, aut fortasse iacturam. Eiusdem morbi contagio quattuor laborarunt, vnus absumptus: is fuit Pater Philippas Triuisanus, cuius opera, cum per annos triginta magni fuit in hac Prouincia, tum proxime supremum hunc fructum tulit impensæ pietatis. Alter etiam sacerdos recreandis viribus Patauium profectus, repentino dolore corporis, intra horam duodecimam animam efflauit. At nobis in hac annonæ caritate, qua maiorem Veneti

neti

neti non meminerunt, nihil vñquam defuit.
ex quo agnoscas benevolentiam piorum.

CRETENSIS ET IVSTINOPOLI- tana Missiones.

LABORI nostrorum, in Creta insula, fru-
ctus respondebat. Sed cum obtrectatori-
bus non carerent, aliasque ob causas, missæ a
Patre Generali litteræ ad omnes reuocandos:
quattuor tamen retinuit Dux illustrissimus:
magistratus hic insulæ præsidet nomine Sena-
tus. is per commodas ædes commorationi,
templumque vsui, in quæ ius ac potestas a re-
publica Veneta, nobis addixit. hic exercen-
tur munera nostræ Societatis. et, siue spectes
Græcorum concursus, siue Latinorum, est
pretium moræ. Nunc de altera Missione pau-
ca ponentur.

IVSTINOPOLIS (vrbs maritima Istriæ
est, cuius & caput vulgo dicitur) tandem ex-
torfit multis precibus concionatorem. Qua-
dragesima, anno superiore, missi sacerdos &
focius, exceptique a Clericis virisque nobili-
bus, obuia cymba. conciones, quippe non fu-
cata, non tumidæ, sed (quæ sunt propriæ no-
strorum) viuidæ spiritu, validæ sensu, accep-
tæ iuxta, vtilesque. diebus festis sub preces ves-
pertinas explicatum sacramentum pœnitenti-
æ, notabili fructu. idem sacerdos de omni vi

ta confitentes audiuit amplius ducentos, ex vno reliquos coniectes. mirum omnibus, indefessum hominis studium: multo magis, reiecta merces: sed oblata potius piacularia multorum saluti, quin & singulis diebus, decliniam Sole, vrbani omnibus magistratibus, aliisque nobilibus, ac vi populi immensa, ad meditando historiam Christi Domini morientis propositis capitibus, exemplum ac rector fuit, mirum quanto concursu, cum ad statum signum omnia negotia desererentur: quanto sensu, cum in meditatione media exardescente igne, & gemitus, & lacrima tacita contineri non possent. neque defuit fructus. restitutus vsus usurpandorum salutarium mysteriorum pæne dilapsus, instituta schola quattuor Christiana doctrina: iisque præfecti viri mulieresque pro dignitate operis, ac discrimine laboris. Et iam interdum noctuque fora viaque sacris cantionibus personant, adiuta cum primis Cœnobis virginum. Sed præter ceteros, qui ad pietatem exerciti, vir fuit quidam prouectæ ætatis, & magno rerum vsu: cuius vitæ mutatio, sacrorum frequentatio, cunctisque rebus posthabitis assidua commoratio in templo, magnam affert in præsens voluptatem vrbis, & spondet in posterum vtilitatem. His actis, cum instaret discessus, orauit populum sacerdos, vt ablatis confessione peccatis pridie communicarent: factumque tanta assiduitate

tate

rate ac frequentia, vt concioni tempus, & locus non fuerit. Tanto magis ciuitas per delectos Seniros, & Episcopum, vrget Collegij foundationem.

COLLEGIVM PATAVINVM.

PRIORE anno quinquaginta duo: posteriore, ad dictum numerum defuere decem. Sed de illo prius. Propter immoderatos calores omnes fere impliciti in morbum: vnus mortem non effugit. Sodalitas Parthenia maior, quæ fere exaruerat, reuirescit in Romanam insita, magna spe fructus. Actum cum Canonis maximi templi virisq; religiosis multis, e varijs familijs, vt a Paschate ad vsque Domini Aduentum singulis diebus festis ab vno eorum pomeridianus habeatur sermo, suo ordine, post certum aliquod tempus reditura vice. res vt iucunda propter varietatem, sic neque diuisum propter laborem, cuiquam molesta. data opera, vt publicis custodijs ne desit ordinarium sacrum: eamque ad rem adsignatus proprius census. Federicus Cornelius Cardinalis huius vrbis Episcopus laudatus in funere ab vno e nostris, oratione iuxta sapiente atque elegante: qua dum commendaret mortuum, viuentes instruebat. Sequerentur & alia communia. Sed hoc fortasse non omittendum. Inuenustus aleator, cum saepe orasset

Deum, vt sibi irasceretur, si reuerteretur ad lu-
 sum, neque abstineret tamen, prævalente con-
 suetudine: semel post damnosam aleam, eo-
 amentia prolapsus est, vt se trabe suspende-
 ret. verum & huius misertus est Deus: dela-
 psam fulcrum sono exciuit domesticos: igitur
 occursum in tempore: miseroq; melior mentis
 redijt, cum spiritu pæne fugiente: dein noua
 instituta ratio vitæ auxilio consilioque nostro-
 rum. Sarzanam itum, atque in montes adia-
 centes Tridento, non sine labore: & reditum
 cum fructu. Vtrobique excitatum opus au-
 gendo studio doctrinæ Christianæ. Nec'po-
 sterius annus funere caruit. Decesit Pater
 Alexander Sertitius, & Cæsar Rubeus, qui elo-
 quentiam Brixia docuerat. At viuentium illa
 sollemnia. Pacificati viri primarij duo, dicti-
 tantes mutua odia non nisi morte finiri. Se-
 datæ similitates inter alios duos æque nobi-
 les. adiutus pagus altero ab vrbe lapide, qua-
 draginta diebus ieiunij uerni, & explicatione
 Euangeliorum mane, & sub vesperam capitum
 Christianæ doctrinæ. Sed & in vrbe Genobiorū
 aliquot virgines a mensura sacrorū perceptio-
 ne ad hebdomadariam traductæ. Templi ædi-
 ficatio procedit. E Sodalitate Parthenia ma-
 iore, duo in societatem nostram adscripti:
 sed vnus ex his, antequam ingrederetur, diu-
 tino morbo extinctus, commemorabilis pa-
 tientia & pietatis illustre exemplum dedit:
 non

non licuit viuo, quod vnum maxime cupiebat,
inter nos esse: sed licuit mortuo: & cui mors
inuidit contubernium, post sollemnem voto-
rum nuncupationem in nostro habitu, prope-
rauit sepulcrum. B Sodalitate minore adle-
cti tres. ad alios religiosorum ordines dimif-
si quinque. reliquorum religio tanta, vt insti-
tuti videantur in exempla virtutum.

COLLEGIUM BRIXIENSE.

IDEM vtroque anno numerus: fere triceni qua-
terni. Additum aliquid comoditati domus,
& ornatui templi. trecentos aureos vnus mo-
riens nobis reliquit: viuens alter quadringe-
nos habere Collegium voluit liberali pietate.
Toti fuimus, vt noster vsus postulat, in auxilio
proximorum. ab impunitate ereptæ turpes
mulierculæ, pulchræ virgines a periculo. im-
peditus igitur raptus vnus. alteram vix duo-
decimum annum egressam (quæ suadente ino-
pia, matre addicente, cum peruenisset in pote-
statem iuuenis pecuniosi, accommoda ad tem-
pus oratione ac modestia, deprecata erat ia-
cturam irrenocabilem pudicitia, auctore eo-
dem & adiutore) apud matronam nobilem de-
posuimus honeste collocandam. nec minori
fuimus vtilitati decumbentibus pluribus, gra-
fante morbo in hoc tractu. quin & in carita-
te annonæ adiuuimus aliquot de nostro. præci-

res PARO VIN CIA

qua in capite damnatos apparuit industria
 Eorum aliqui flexis genibus sponte perrepsere
 re ad patibulum, argumento doloris intimi
 delictorum. Sed & vnus rheda nectus, cum
 amputata esset dextera in loco maleficij, fini-
 stram etiam carnifici porrexerat, præ eidi simili-
 ter obtestans: tum deinde satellites orauit la-
 xâtes habenas equis, quo citatiore cursu con-
 stituerent hominem ad patibulum, seu misera-
 tione, siue ne præ dolore prius moreretur, ad-
 ducerent potius, & contraherent, vt tardio-
 re itinere, longior esset atque acerbior crucia-
 tus: cupiebat alioqui breuem produci po-
 nam, quæ redimebatur æterna: alius autem
 proxima ante supplicium nocte a diabolo sub
 draconis specie inductus, egressum publicum
 & pudorem effugere voluntaria morte molie-
 batur: sed cum mutatione vultus, dedisset
 mentis indicia fluctuantis, a sacerdote agnos-
 tus, & ad consilium sapientius redactus est.
 Admirabile in alio quodam, qui cum sub fal-
 so crimine a peruerso indice demitteretur ad
 necem, calumniam repellere ac propulsare no-
 luit: quærentibus causam, respondit: quia ho-
 mo cum esset, alia deliquisset in vita, & pro-
 spiceret animo tempestatem calamitatum fi-
 lijs ingruentium aduersarij, si cum eorum pa-
 rente accusatore iniquo experiretur, quem
 multorum seclerum inuidia pulsabat: ita ca-
 put suum morti obtulit, cum a nostris inter-

ea firmaretur, ne alijs obesseret. Iunctæ etiam aliquando ab inimicis dextræ: duæque familiæ, quæ cognationis vinculum verterant in capitale odium, reconciliatæ. Itum, posteriore anno, duo in oppida propinqua: nec satis longum spatium magnum attulit oppidanis momentum ad æternam salutem. Adiuuat nostram industriam benivolentia Brixienſis Episcopi Ioannis Francisci Mauroceni illustrissimi Cardinalis. is enim superiore anno cum longam post peregrinationem in hanc urbem honore auctus & purpura redisset sollempni exceptus pompa, ad Sodalitium Parthenium inuitatus cum vrbaniſ magiſtratibus acceſſit: collaudatusque a ſodalibus ſoluta vincæque oratione, tum Latina lingua, tum Græca: iſſis templi parietibus pulcherrima veſte ornatis, verſuque multiplici rediſſis gratias agere geſtientiſ, neque hætenus ſe tenuit eius humanitas: venit enim & anno poſteriore in Collegium non raro: quin & magiſtros audiuit docentes, & nobiſcum cibum cepit: ſemel etiam ad vnum omnes (ad uſum infirmorum vehiculo miſſo) ſuam euocauit in villam: vbi & a prandio ſingulos, ſine vlla exceptione, de rebus pijs interrogando, & viciffim addendo aliquid, bonam diei partem duxit, & religioſæ in Deum, & erga noſtrum ordinem propenſæ mira ſignificatione voluntatis. Ad ſcholas autem acceſſere magiſtri duo,

qui explicant officia hominis Christiani. Rhetoricæ præterea clasfis restituta, & magno numero auditorum instructa. pietas omnium magna: eminent Parthenij, magna gratulatione, ac lætitia vrbs. Ex his nostram Societatem obtinuerunt duo: adiunctus tertius externus ad opera domestica. Ceterum, cum posteriore anno grauius ac diu multi e nostris ægrotassent, nemo occubuit: vt inrelligant omnes sibi laborandum attentius, Deique concessu prorogata vitam, pro vtilitate multorum.

COLLEGIUM BONONIENSE.

VTROQUE anno duodecimeni. confiteri omnia officia nostræ Societatis, ad cælestis agni epulas impulsus instructique ex vtroque sexu complures iam incipientis adolescentiæ: qui suam ne, an parentum negligentiam, excusabant ætate. Mirum quidam accidit virgini, & hic paucis ponendum, quoniam ea iam celebrat templum nostrum frequenti vsurpatione sacrorum. Incitabatur ab æquali & consobrino ad sacram sinaxim: sed stulta eludebat. neque absuit vexatio. hand multo post sollicitatur a vicino adolescente ac procaci: eius amores, cum spatio potius, quam impetu ualescerent, animo anxio, incerta quid agat, concedit aliquando cubitum:
dein

dein media nocte, sopore discusso, videre vi-
 sa iuuenem in candenti veste, & audire. Mise-
 ra virgo quid agis? Quin ad consobrinam
 tuam accedis, eamque imitaris in frequenta-
 tione conuiuij sacri? Non frustra species, aut
 vox fuit. Mane postridie illam conuenit: ex-
 ponit rem omnem, & nocturnum visum: ip-
 siusque exemplo & consilio vsa, periculo si-
 mul & angore animi liberata est. Placati dissi-
 dentes. controuersia nummaria non iam iure
 dirimenda, sed ferro, inter duos composita. se-
 cuta in multis de nostrorum consilio mutatio
 morum, & vitæ. ex octo, qui se admitti cupie-
 bant in nostrum ordinem, tres voti compo-
 tes effecti: alii, partim ad alios dimissi, par-
 tim expectare iussi. Ad nos ventitantium cau-
 sa doctrinæ maior quotidie numerus, & illu-
 strior: eum auxit schola Dialectices, quæ nu-
 per accessit. Coepiscopus morem erga nos
 obtinet illustrissimi Episcopi Palæoti Cardi-
 nalis: ita nostrorum opera & consilio vtitur
 in multis rebus: habere vnum voluit Qua-
 dragesima, qui verba faceret ad populum sol-
 lemni fructu. Nec minor fuit Prolegati huma-
 nitas, aut benevolentia: is erat Ferdinandus
 Farnesius Parmensis Episcopus: ad nos non ra-
 ro veniebat: ad se sæpius nostros vocabat: ad
 Deum preces in rebus dubiis frequens expo-
 scebat: præcipue in anno aduerso frugibus:
 vix quattuor mensum alimenta Bononiensi
 popu-

populo collecta esse dicebantur: Dei tamen benignitate, & prouidentia Præfecti, subuentum est rebus extremis, vt nihil vrbi deesset. Ceterum Collegium nostrum, in tanta inopia frumenti, & copia funerum, quibus plebs fere exhausta est, ita suum tenuit cursum, vt vix senserit sæuitiam temporum: etsi duo, qui ad nos venerant aliunde (eorum vnus erat sacerdos) naturæ debitum reddiderunt.

FERRARIENSE COLLEGIUM.

PRIORE anno viginti septem: altero tres & viginti: illo in Societatem duo admissi puellarum decem pudori consultum, quarum vna dato iam chirographo, in libidinem venalis erat mercede pacta. Germanus miles antiquam hæresim deseruit. Hebræi quatuor baptizandi ad fidem instructi. Posterioris anni hæc propria fuerunt. Vir vxoris flagitium ferro vlcisci cogitabat: ipso in articulo occurrunt nostri opportune admoniti: illum, vt condonet iniuriam, hanc, vt petat veniam, efficaciter adhortantur: nec discesserunt, nisi reconciliatis animis, & pace facta. At mulier iam sapientior anniuersariam peccatorum confessionem cum menstrua mutauit. Multæ etiam mulierculæ de vitæ turpitudine deiectæ. constitutæ sedes virginibus, quarum pudicitia periclitabatur. Vna ad Cœnobium, quod reli-

que

querat, & ad Antistitæ obsequium redacta. cura-
 ratum, vt a diuitibus egeni sustentarentur.
 Quidam tenui iam re familiari trecetos num-
 mos aureos debebat viro opulento, ac nobili:
 cum appellaretur, nec esset solvendo, confu-
 git ad nostros: hi de re edocti, creditorem con-
 ueniunt, orant pauperi laxiorem diem: at is
 liberalior, & remisit omnem pecuniam, &
 aliam etiam sponte obtulit indigenti. tanti
 apud potentem hominem fuit pius officium,
 & oratio nostrorum. Patris nostri Ignatii e-
 xercitationibus exculti aliquot, qui sacris
 erant initiandi: nec sine fructu. iisdem etiam
 ad pietatem excitatus mollior sexus: prou-
 sum multorum saluti, quam ipsi negligebant.
 ad frequentiam discipulorum adiunxit data
 actio, & præmia distributa, cum eximio ap-
 paratu. Tranquillus annus: nisi non parum
 turbasset obitus Patris Alexandri Summari-
 pæ. veteranus erat miles, & factus ad cetero-
 rum exemplum. igitur tam mors eius fuit acer-
 ba, quam superiora omnia aliaque (quæ, vt sol-
 lemnia, reticentur) animorum lucra iucunda.

COLLEGIUM VERONENSE.

B. INI AVT terni supra vicenos anno vtro-
 que defuncti singuli: & posteriore qui-
 dem, magna non solum spe, sed etiam matu-
 ritate, Raimundus Turrianus, adolescens cla-

ris

ris natalibus: qui cum infirma valetudine, recreandis viribus, venisset in patriam de consilio medicorum, post tabidam febrem duorum annorum, & spectatam patientiam, ad aeternam commigravit: ingenti desiderio suis civibus, nobisque omnibus admirabilium virtutum exemplo relicto. Duo e nostris utiliter concionati in duobus praecipuis templis huius urbis. et semel accidit, ut qui in maximo, imagines reprehenderit: magis nudas aut lascivias, quam necesse esset in locis sacris, ita severe & graviter, ut miserit statim Coepiscopus, qui quodam in templo unam induceret: idem faceret in alijs: aut certe velo obduceret, quodcumque venustius pingitur, honestius celatur: nec minus laboratum in vitijs extirpandis. Persuasum quibusdam, ut reuocarent consilium argentumque constitutum inimicorum caedi patrandae. Polonus Lutheri tenebris emerfit, non satis admirans, perspecta luce, ubi tam diu latuisset. Quidam infensus nobis, auiditate malefica, oratione & scriptis multorum in nos odium inflammabat: sed cum venisset tandem in colloquium cum vno e nostris, a quo erat animo alieniore, ita ipsius lenitate captus est, ut & postea inflammaverit scripta, & in amorem eorum sit conuersus, a quibus antea abhorrebat. totius vitae peccata aperuere vno anno amplius ducenti. Instituta Congregatio Clericorum adole-

dolescentium in Collegio, magna indole pietatis. Scholarum existimatio post elegantes aliquot actiones publicas aucta. Templi ædificatio vrgetur: eius iam pars dimidia perfecta. accessit etiam aliquid ad priuatum Collegii vectigal. et spes iam tenet idoneos redditus annuos propediem futuros. Ceterum, vniuersam diœcesim describere sibi sacerdotes duo cum socijs, rogatu Coepiscopi, lustrandam. penetratum ad gētes, apud quas degenerante iam lingua, opus erat interpretare. et (ne eam per omnia) octoginta in oppidis singula constituta Sodalitia, quibus nauant operam viri nobiles: vt æque proficiant ipsi, & profint diuturnitati operis, cum vtilitate populorum.

PARMENSE COLLEGIVM.

VNO ANNO quindecim: altero duodeuiginti. De rebus ad Dei gloriam, & ad rem proximorum, nostrorum ope consilioque perfectis: de doctrina Christiana: de sacra Eucharistia nostro in templo pridie Cinerum supplicantijs exposita, quo & serenissimi conuenere Principes, vrbans cum magistratibus ac nobilitate vniuersa: de ornatu altaris, sacroque instrumento, auctis: de progressu Congregationis: deque piarum fructu exercitationum, quarum admonitu (vt hoc tantum ponam gratia, exempli) vir illustris

stris & prudens, par omnibus negotiis, sese ex
 aula strepitu ad quietiorem vitam recepit, ut
 qui in freto vixit, moriatur in portu: de adiu-
 tis multis, in lectulo, siue in patibulo morien-
 tibus: de his inquam & talibus, nihil colloce-
 mus, quæ sunt locis omnibus annisque com-
 munita. His duobus annis Parmensi Collegio
 hæc propria acciderunt. Hieme media repen-
 tinus quidam morbus atque insolens, urbem
 inuasit: & ut appareret esse ira Dei inuectum,
 imminebat in viros diuites matura ætate, ne-
 glectis pauperibus, ceterisque, æuo, aut sexu
 imbecillis: leuis a principio cum modica gra-
 uedine, & febricula pertenui: altero die per
 totum corpus pustulæ liuentes: septimo phre-
 nesis, cum cantu: mox exitus vitæ. neque no-
 stris pepercit: abstulit nauos atque industrios
 sacerdotes duos, quin & anno sequenti tres,
 & adiutorem præterea domesticorum operum
 amisimus: notabili iactura. vnus ex horum
 numero fuit Pater Ioannes Baptista Aduoca-
 tus vir natus ad socios regendos, magna pru-
 dentia, & (quæ ad pium regimen haud paulo
 est melior) insigni caritate: tunc Rectorem
 Parmæ agebat. igitur ut vita erat iucunda,
 fuit mors acerba. Alter Pater Melchior Bro-
 na, cooptatus iam inde ab Ignatio Patre: ad
 omnes quidem res aptus, sed ad adiuuandos
 vinctos in carcere, mortene damnatos, offi-
 cij ac consilij plenus: quo caremus magis ope

ra talium virorum, eo magis deffendus. deinde Pater Petrus Blanditius, in concionibus excellens. Sed hi tamen quiescunt: superstium laborem agnoscunt, & prædicant viri Parmenses, atque etiam principes ipsi: quibus grata maxime opera industriaque sacerdotis Odoardum instruētis sapientiæ præceptis.

COLLEGIUM PLACENTINUM.

SEPTEMDECIM: mox quindecim. Magnus erga nos civium amor. id adeo perspectum, cum quemdam publice perstringentem oblique nostros, parcentem quidem nomini, sed ita vt intelligi posset, antequam rem nobis deferrent, admonerunt, vt desisteret cœpto. ita benefactorum pulchritudo obscuratur plerumque, vt magis emineat. At nostrorum sedulitatem, dum assident ægrotis, firmant morientes, illustravit magis hic annus, morborum sæuitia, vt funeribus insignis. Res sacra aucta sacello quodam pulcherrime instructo. aliqua etiam accessio rei domesticæ, propter piam liberalitatem cuiusdam mercatoris, facta. Neque tenuis fuit ex concionibus fructus. Accidere aliqua cum admiratione memoranda. Cum de concionatore audisset mulier, quam sit pium ac salute recordari Christi Domini cruciatus, dabat

bat se quotidiano studio ad illos recolendos :
 inuidit dæmon : atrocem hoc agenti speciem
 offert, tanto cum strepitu, vt nutarent tecta,
 & ruinam timentes domestici sese proripe-
 rent e lecto : ipsa iacuit pauore exanimis, qui
 & attulit morbum : dispulit vtrumque apud
 vnum e nostris sacerdotibus rite confessa. Vir-
 ginitatem altera deuouerat Deo: hinc inflam-
 matur in eam inuidia Inferni monstri: multas
 per hebdomadas tam multa obiicit visa infor-
 mia, vsque ad gestus, modosque haud pud-
 cos, voces infandas varie permixtas, vt dies
 ac noctes misere sollicitam haberent : donec
 tandem, de consilio nostrorum, suscepto vo-
 to inuisendi templi Deiparæ Virginis, quod
 religiose in hac vrbe colitur, assiduo terrore
 omnique oculorum & aurium ludibrio libera-
 ta est. Adolescens vnus e Gymnasio, & So-
 dalitio Dei matris, ita grauiter æger, vt om-
 nes medici diffiderent, illam summis preci-
 bus cum orasset, vt siquidem secutura ex eo
 esset Dei gloria, impetraret sibi valetudinem,
 sin minus, veniam peccatorum, a filio: conso-
 pitus est somno, dein excitatus releuato cor-
 pore, post paulo conualuit. Ceterum, decem
 ex ijs qui institutione nostra formabantur ad
 pietatem, (sex eorum ex numero frequenta-
 bant scholas) sese Christo in variis religioso-
 rum familijs consecrarunt: vnus per bien-
 nium constantia variis tentationibus astu
 pro-

propinquorum exercita fuit: sed vicit tandem, nec permisit se duci ad damnum salutis propriæ, erroribus alienis.

FOROLIVIENSE COLLEGIUM.

HIS DVOBUS annis quindenii. Priori anno, in templo nostro officia Christiani hominis explicari cœpta: bis hebdomada habebatur schola: ea posteriore anno, in ædem maximam contendente Episcopo translata est. Oratorium nobilium (de quo proxime scriptum) maxime est utile civitati: præcipue in opere Christianæ doctrinæ: cui propagandæ, assignata a magistratibus certa pecunia præmiolorum distributioni, allec-tationi discipulorum. sollemni ieiunio quadraginta dierum, habita concio apud nos frequentissimo cõuentu, multisque abolitis superstitionibus, & subleuatis pauperibus humanitate civium, eximio fructu. Hæc fere anno priore. Posterior, vi morbida, annonæ caritate, comprehensione exulum capitulum, materiam nostris dedit exercendi officij: igitur cum dominaretur pestifera quædam lues, terni quaternique sacerdotes percursandi ægrotorum domos perpetua cura distinebantur: vitam in opere duo posuerunt: vnus ex his Pater Benedictus Cinellus ex Rectore: vir præ alios iuuandi cupiditate con-

insup

M

ten-

temptor propriæ salutis . desperata aliqui va-
 letudine, cum per se vel per alios accendis-
 sent lumina in nostra ade insigni miraculis,
 breui conualuerunt: non nemo etiam momen-
 to pane temporis liberatus . cuius graui do-
 lore corporis febrique molesta, Euangelium
 Sancti Ioannis pro infirmis sacerdote super
 eum pronuntiante . multis, per confessionem
 obitam, ad salutem animi, corporis quoque
 adiecta. magna enim spes Foroliuiensibus a
 confessione peccatorum . indicatum id pro-
 xime terramotu quatiente urbem: quo ad nos
 tempore relictis sedibus innumeri conuola-
 runt, vt exoneranda conscientia præuerte-
 rent mortem . at grassatores, qui iam diu ma-
 gno numero latrocinijs & cædibus vexabant
 vastabantque prouinciam (vt ad eam pacan-
 dam legato Apostolico opus esset) victi capti-
 que, magna celeritate ac prudentia a Fran-
 cisco Sfortia Cardinale, cum subinde quini-
 deni uiceni que daturi essent vltimam poenam,
 adiuti a nostris, eiusdem iussu, in periculo su-
 premo. Nunc Partheniani sodalis factum ac-
 cipite . Ex minorum Congregatione adole-
 scens, eodem tempore & vxorem duxit, & pu-
 blicum magistratum cepit: ergo petiit a sode-
 libus obnixè, vt ne ipsius obliuiscerentur, Deū-
 que orarent, vtrumque succederet ex voto:
 se enim quam poterit sæpius Sodalitium fre-
 quentaturum. die nuptiarum, vespere ante
 quam

quam eat cubitum, memor Thobianæ histo-
riæ, procumbit in genua, excussa que diligen-
ter conscientia ridentem sponsam atque irri-
dentem inuitat ad idem faciendum; mox a fo-
cero de more veniam & pacem exposcit: ad-
monet, faciat idem ipsa cum parente: vtrum-
que frustra, muliebri vercecundia, seu perti-
nacia: dissimulauit adolescens ad tempus, ne
offenderet in limine: sed cum vxore postmo-
dum ita dexter egit, vt postridie a parente,
cadentibus vtrinque lacrimis, quæ hinc essent
pœnitentiæ indices, illinc uoluptatis, perierit
sibi ignosci. Vulgavit factum fama, atque au-
xit, cum laude iuuenis: cui maius additum
calcar ad pietatem. At Congregatio maiorum
ædificauit sibi Oratorium coniunctum nostris
ædibus, iusque loci omne nostrorum esse, pu-
blicis tabulis extare voluit. Auctum & Gymna-
sium numero discipulorû: ex quo Episcopus,
vt & Clerici Seminarii admitterentur a Pa-
tre Prouinciali impetrauit. res etiam familia-
ris aliquod incrementum accepit.

COLLEGIUM MANTVANVM.

AD SEDECIM prioris anni, posteriore
accesserunt duo: quo & absolutum est tem-
plum: primum sacrum in eo factum a Primi-
cerio Sancti Andrea (is est in Clero secundus.
ab Episcopo, nostræ societatis valde studio-

fus) die ipso indiuiduæ Trinitatis, a qua &
 appellationem accepit. interfuit serenissima
 vtraque Eleonora, Austriaca, et Medicea,
 mater illa, hæc vxor Vincentij Ducis: & ve-
 ro ipse etiam Dux, cum omni nobilitate, &
 ingenti multitudine virilis ac muliebris se-
 xus. Accessit templo ornatus: tabella, a viro
 nobili, plena artis, imponenda sacello, quod
 extruere meditatur: a primaria femina pensile
 candelabrum e solido argento: a sere-
 nissima Medicea, pallium & casula ma-
 gni pretii: eadem vestis ab Austriaca, ipsius
 non solum donum, sed etiam opus. Hæc por-
 ro numquam absuit a concione, quæ instituta
 sacro Aduentu, neque vñquam intermissa.
 Ornat etiam sua præsentia scholam doctri-
 næ Christianæ, vno e nostris assidue comitan-
 te. Vno anno generales confessiones centum
 & quadraginta exceptæ, sedatæ controuer-
 siæ: vna in primis, in qua componenda ciui-
 tas elaborarat sine fructu. Qui liberius iusto
 viuebant, & rem familiarem negligebant, ad
 parsimoniam multi, & ad seueriorem vitæ ra-
 tionem reducti. quidam Inferorum cruciati-
 bus, quos in quiete viderat, deterritus: alter,
 vt fracto cruce, sacerdotis minas, qui tale
 aliquid futurum denuntiauerat, nisi desiste-
 ret incepto, non irritas fuisse sensit. In ægro-
 tatione nostram aliqui operam non inutiliter
 requisierunt. Mulier se post confessionem sta-
 tim

tim confanuisse affirmat. Adolescens, noster olim alumnus, quo die incidit in morbum, auditis matris auxque continuatis funeribus, nihil perturbatus, totum se ad meditationem rerum diuinarum, extremique diei cogitationem conuertit: quem & obiit pie, Iesum auctorem vitæ, nostræque conditorem Societatis Ignatium frequenter appellans. Magna etiam cum eorum re uisitati fontes supplicio proximi. Dux exulum duobus cum fratribus laqueo necandus, nihil recusabat, quominus cum corporis, animæ quoque mortem coniungeret: hunc vnus e nostris, Deo inspirante, adeo immutauit, vt patefactis sacerdoti totius criminibus vitæ, incitarit alios ad ignominiam mortis æquo animo ferendam: ipse quidem suorum memoria scelerum in eam pœnitentiam versus est, vt perreptare cuperet ad locum supplicij poplitibus flexis, si a satellitibus permissum esset. Secundū animos, subuenimus etiam corporibus aliquorum, quos data stipe seu collecta, iuuimus cibo: ne cupidine famis pellendæ negligenter famam.

MVTINENSE COLLEGIUM.

PRIMO ANNO vndecim: altero tredecim: auctum enim Collegium, ex duobus aureis ab vno atque altero legatis restamen-

to, censu annuo quadringenorum. aliunde
 obtinuimus hereditatem aestimatione au-
 reorum circiter quater centum. amplio-
 rem pecuniam vnus ex illis statuerat relinquere:
 persuaferunt nostri, vt partem quoque gene-
 ri concederet, & sanguini: ita diligebat no-
 stros, vt cum eos haberet assistentes, & ger-
 manum fratrem, in graui quodam symptoma-
 te, negaret sibi opus esse auxilio illius vl-
 tro se ingerentis, præ horum accursu. igitur
 alleuata aliquantulum re priuata Præposi-
 tus Prouinciæ scholas aperire cogitat: et
 nostra magis se intendit industria. neque
 enim liberrime seruitur utilitatibus publi-
 cis, necessitate domestica prægrauante.
 Tres hominum impeditæ cædes. multæ ac ma-
 gnæ discordiæ sublata. restituta dominis au-
 reorum aliquot millia. e nequitia ad frugem
 reducti non pauci. hæc inter, in subleuandis
 ægris, quorum permagna erat tum necessi-
 tas, tum copia, nostrorum sedulitas præcipue
 cognita est. inter cetera, quæ nostris coram
 accidere admiranda, hoc valde illustre. Vir spe-
 ctatæ pietatis, & erga nos beneuolentiæ, qui
 & viuendo recte, & sæpius timendo mortem
 didicerat nō timere, aduentantem tanta cum
 spe & lætitia excipiebat, ac si finis esset labo-
 rum: nihil nisi de Deo, diuinisque rebus loque-
 batur, ad easque familiares incitabat: nostro
 vero sacerdoti hæc dixit: visos a se Angelos
 non-

nonnullos: ab eorum vno (tutelarem esse credidit) adductum in hortos amœnissimos: ibi & interquiescere iussum, donec breui totum iter ad finem vsque vna repeterent, incredibili voluptate: simul moriturum se: nec post paulo, parentes ambos (mærentes aderant, & mirantes) secuturos. confirmavit euentus. ante filii mortem genitor correptus morbo: ante huius exitum, genitrix morte absumpta est: libenter vterque, & pie, ad nati exemplum: cum ab eo inuitari se testarentur in voluptariam sedem.

NOVELLARIENSIS NOVITIORUM Domus.

DIVIDAM annos, & quæ in ijs gesta. Priore anno, primum quidẽ plerumque quadraginta: dein gliscente fame, imminutus numerus, vt essent duo supra viginti. accedente etiam morbo obierunt tyrones duo magna indole pietatis. alii ex his duo, ad Lauretanam ædem in peregrinatione suscepta, hæc narrant sibi contigisse. Exoriebatur inter eos, vt adhuc recentes a sæculo, siue ex lassitudine, siue ex dissimilitudine naturæ, querela interdum nonnulla, & altercatio: factum aliquando, vt in reducto quodam loco & solo cum ab itinere quiescerent, viderent ex improviso adolescentulam honesto vultu cultu-

que, & incessu modesto: quæ illis hoc tantum
 Mature inter vos lites & iurgia: cum dixisset,
 pertransijt: mirum hoc vtrique: quod de
 superiore aliquo litigio mortalium nemo scire
 poterat: & tunc quidem inter eos pax: tanto
 magis excitati ad memoriam venerationemque
 Deiparæ Virginis. ergo grates illi agentes,
 a qua & se admonitos arbitrabantur, petierunt
 dederuntque vicissim veniam non sine lacrimis:
 nouisque resumptis viribus ac spiritu alacres
 redierunt in viam: neque inter se postea
 verbum vllum commutarunt. Non intermittitur
 ædificatio templi, insigni in Deum pietate
 atque erga nos beneuolentia Camilli Gonzagæ,
 illustrissimi Comitis: cuius & caritas hac
 difficultate temporum illustrior. quadringenis
 pauperibus quotidie prandium parat: ad
 arcendum frigus ignem accendi iubet
 luculentum: aulici ministrant ad mensam:
 quin & ipse conuiuator adest plerumque,
 & conuiuas solatur: at nos ante conuiuium
 instruimus omnes doctrina Christiana: alimoniam
 etiam & fomenta ægræ mit. Cum semel daret
 operam rei diuinæ, miseratus inopem seminudum
 ac frigore rigentem, suum in cubiculum duci
 imperat, refoctumque, ac noua indutum veste
 apud se assidere in prandio: dein donatum
 nummo aureo dimisit: dixitque in sermone,
 visum sibi videre ea forma Christum, quæ & diu
 hæserit in pecto.

pectore infixæ. Ceterum vocati etiam nostri
 persæpe, anno tam graui, ab ægris in oppida
 circumiacentia: vt a Mirandulana Comite fe-
 mina lectissima, quæ multis abhinc annis a no-
 strorum consilio nunquam discessit. Cum a-
 geret annum vigesimum secundum, orbatæ
 est viro: nec mora, voto se castitatis obliga-
 uit: Patrem Rectorem Nouellaria accersijt, a
 quo de peccatis totius vitæ confessa ratio-
 nem & viam pie ac recte viuendi accepit, a
 qua ne digitum quidem deflexit. horam quo-
 tidie mane precationi dabat, multo plus tem-
 poris interdiu piorum lectioni librorum. Po-
 stremis hisce annis, quinas senasue Missas au-
 diebat, communicabat diebus festis: quibus
 etiam meridie erudiebat puellas multas capi-
 tibus legis Christianæ: quam similiter ob cau-
 sam instituit Sodalitatem matronarum, vt es-
 sent veluti magistræ: pueris enim certos præ-
 ceptores attribuit probatæ vitæ, quin & au-
 ctor fuit Seminarii, in quo alerentur Clerici
 duodecim, quo pluribus munimentis insiste-
 ret Ecclesia Mirandulana. excitauit etiam,
 vbi desperauit de nostro Collegio, Capucci-
 norum Domicilium. ad hæc, integrum virum
 legum scientem & iuris, apud se habere sem-
 per voluit, quo vteretur in cognoscendis cau-
 sis populorum, ac litibus finiendis. mors huius
 vitæ congruens fuit. Testamentum recogno-
 sci orauit, & censerî ab eodem Patre: plus dug-
 decim

decim aureorum millia, aliaque, quæ nunc fideliter filii exequuntur, reliquit ad pios vsus. Quin & Communi Mirandulæ agrum, quem etsi retinere de sententia peritorum salua conscientia poterat, noluit tamen, religione quadam iniecta: addiditque. Ut nos me debito absoluatis, ego metu non libero. nihil tunc despicitur in causa animæ: & cum de ea agitur in eam præstat peccare partem, quæ est seuerior. Felix mulier, æmulanda illis, qui dum præsentem vitam excolunt, futuram serunt. Ceterum non desuere quidam, quibus cum sui heredes non essent (vt Nouellariensis vnus iurisconsultus) suas facultates huic Domui reliquere. Atque hæc anno Priore. Posteriori fuere non plures triginta. Tyro vnus bimestri spatio decessit. De illustrissimi fundatoris erga nos humanitate & liberalitate in pauperes eadem dici possent: nec sunt rependa. leuiri pietatem imitata est Victoria Comes illustrissima, multarum mulierum fulcienda pudicitia, & inopia subleuanda. eadem hinc discedens filios & reliquam familiam nostrorum diligentia commēdauit. adiuti æque nostra opera ad viuendum recte, & moriendum pie, oppidani non pauci. Toparcha ex hoc oppido non longe, aduersa correptus valetudine, sacerdotem nostrum, qui tale aliquid sæpe erat ei comminatus nisi resipisceret, accersit: cui & sese totum commisit in eo

tempo.

tempore extremo. non ultra biduum duraturum firmabant medici: sed Deus homini tantam vim tribuit, vt ad diem decimum, quo se expiaret generali confessione, vitam proferret: et quoniam iam didicerat, se potius amare, quam sua, de sacerdotis sententia, ad expediendas tricas, quæ facefferent animæ negotium, rerum suarum omne arbitrium

Triumuiris dedit. spes est ex ipsius

opportunitate mortis, ac Dei

benignitate, ad ea peruen-

turum bona, quæ qui

semel adipisci-

tur, semper

tenet.

PRO-
EMILIA RIV M. corum, qui in Provin-
COLLEGIUM RAVENNENSE